

Devletin Laik Olması.. İnsanın Laik Olamaması Durumu

Prof. Dr.-Ing. Şenel ERGİN

Rahmetli Özal'ı hatırlıyorum.. Önemli şeyleri, sağ elinin işaret parmağını havaya kaldırarak, sesinin tonunu da dalgalandırarak söylerdi. 1980'li yılların ilk yarısında ihtilal lideri orgeneral başında kasket, hükümrân mahalle muhtarı edasıyla ülkeyi gezerken ve de dindar kırsala uygun cümleler kurarak konuşurken, Özal da “İnsanlar laik olmaz; devletler laik olur” demişti. Ve bir hükümet başkanı olarak ilk kez O demişti. Ya da ben böyle bir cümleyi ilk kez Ondan duymuştum.

Ha.. demek ki, insanın kendisi için kurduğu temel kurum, insanın benlik algısından / kendisinden farklı olabiliyor..

Peki.. insan kendisi için asal olan bir kurumu, kendisinin dışında kimi düşünerek, kimin için kurar..

Seksenli yılların ilk yarısında, Materyalist Monizme dayanan Modernist Batı Bilim Evren'i içinde bir üni. doçenti olarak “tasasız” yaşarken, “Özal'ın sözü”nün çok cesurca söylenen bir cümle olduğunun farkındaydım ama.. üzerinde düşünecek bilgim, ilgim ve zamanım yoktu. DİN konuları ikibinli yıllara kadar hükümet bireyleri için her zaman konuşma aksesuarı olmuştur, asaldan sayılmazlar, yani dinleyen pek önemsemezdi.

“Devletin Laik Olması.. İnsanın Laik Olamaması Durumu”, öncelikle çok tanıdık olan bir kurala uygun düşüyor, gibi görünüyor.. Toplamın tek tek parçalardan farklı bir şey olduğunu biliriz. Devlet insanların toplamı değildir. Devlet ortak bir kamu alanı yaratır, bu alan içinde insanın “tek”, “şahsına münhasır” olma özelliğini siler. Dolayısıyla insan ve yaşamı genel ve legal olan kurallara bağlanır ve tek tek insanlar kamu alanında bunun dışına çıkamazlar. Bunun adına “yurttaşlık” diyoruz. Daha güzel tanımlar okuyabilirsiniz ama.. özü budur. “Yurttaş” olabilmek bu temele bağlanmıştır: genel ve legal olan kuralların dışına çıkmama durumuna.

Benim son yıllardaki derdim, hem “iyi bir yurttaş” olarak yaşamımı sürdürebilmek hem de Allah'ın bir kulu olarak O'nun salih kullarının ardına takılabilmek.

Bilmez ya da düşünmez olabiliriz ama, hepimiz öncelikle ve sadece Allah'ın kullarıyız. İnsan yaşamının da odağında bu olmalı.. “ölmeden önce uyanmak” ve dünyadaki yaşamın anlamını kavramak.